

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Development of Enrichment Curriculum to Enhance Future Work
Skills for Secondary Students in the Opportunity Expansion
School of the Office of the Basic Education Commission

นวกัทร น้ใจ¹, วรภรณ์ คำทับทิม², สันติ ศรีสวนแดง³

Nawaphat Namjai¹, Varaporn Kamtubtim², Sunti Srisuantang³

^{1,2,3} คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{1,2,3} Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University

E-mail: nawaphat.n@ku.th¹

Received: 2025-3-3; Revised: 2025-10-31; Accepted: 2025-10-31

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (R&D) พื้นที่วิจัยคือ โรงเรียนวัดโชติการาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดโชติการาม จำนวน 30 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 2) แบบสอบถาม 3) แบบประเมินทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียน 4) แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติเพื่อหาความต้องการจำเป็นคือ PNI_{modified}

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะสำคัญที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคตที่ผู้ว่าจ้างหรือผู้ประกอบการกล่าวถึงมากที่สุด 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านความฉลาดทางสังคม ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการปรับตัว ทักษะด้านความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับสูง ทักษะด้านความคิดเชิงคอมพิวเตอร์ และทักษะด้านความสามารถในการทำงานร่วมกันในสภาพแวดล้อมเสมือน 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมฯ พบว่า หลักสูตรเสริมฯ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมฯ พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วม 30 คน มีพัฒนาการด้านทักษะการทำงานแห่งอนาคตอย่างมีนัยสำคัญ โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นซึ่งแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาทักษะในระดับสูง และนักเรียนประเมินว่ากิจกรรมดังกล่าวมีประโยชน์และตอบโจทย์ความต้องการในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนถึงความเหมาะสมของเนื้อหาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายหลังจากการทดลองใช้หลักสูตร

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรเสริม, ทักษะการทำงานแห่งอนาคต

Abstract

This study aims to 1) assess the needs for future work skills among lower secondary school students in educational opportunity expansion schools under the Office of the Basic Education Commission (OBEC) 2) develop a supplementary curriculum to enhance future work skills for these students and 3) examine the effectiveness of the supplementary curriculum. This research follows a Research and Development (R&D) design. The study was conducted at Wat Chotikaram School, under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of 30 lower secondary school students from Wat Chotikaram School, selected through purposive sampling. The research instruments included 1) in-depth interviews 2) questionnaires 3) a future work skills assessment form, and 4) a satisfaction evaluation form. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNI) modified.

The results showed that: 1) The five most critical future work skills identified by employers and stakeholders were social intelligence, creativity and adaptability, advanced data analysis, computational thinking, and collaboration in virtual environments 2) The supplementary curriculum, designed to address these skills, included principles, objectives, content structure, learning activity processes, and evaluation methods. Expert reviews rated the curriculum as highly appropriate 3) The study on the effectiveness of the supplementary curriculum, involving 30 participating students, revealed a statistically significant improvement in future work skills. Post-learning average scores demonstrated a notable enhancement in skill development. Furthermore, students assessed the activities as highly beneficial and well-aligned with their needs. These findings highlight the suitability of the curriculum content and the effectiveness of the learning activity processes following its implementation.

Keywords: Curriculum Development, Supplementary Curriculum, Future Work Skills

บทนำ

เทคโนโลยีมีบทบาทกับชีวิตประจำวันของคนในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ส่งผลให้พฤติกรรมในการใช้ชีวิตของคนในยุคนี้เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีเข้ามาอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตให้สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทางด้านการศึกษาที่เทคโนโลยีเข้ามาเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิม ทั้งด้านอุปกรณ์การผลิตสื่อ แพลตฟอร์มการเรียนบนโลกออนไลน์ และการสร้างห้องเรียนที่เสมือนจริงให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างเท่าเทียมกันจากทุกมุมโลก การเปลี่ยนแปลงในยุค Digital Transformation ในมุมมองของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะของมนุษย์ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนองค์กรและการดำเนินธุรกิจ (แมนพาวเวอร์กรุ๊ป, 2562) ทักษะการทำงานแห่งอนาคตได้กลายเป็นแนวคิดและข้อเสนอที่ถูกผลิต พัฒนา สนับสนุน และเผยแพร่โดยองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนหลายแห่งทั่วโลก (พัชรี สร้อยสกุล, 2559) อีกทั้งยังมีการคาดการณ์อาชีพที่จะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคตที่น่าสนใจใน 6 อุตสาหกรรม ได้แก่ 1) เจ้าของร้านอาหาร 2) นักออกแบบประสบการณ์ 3) ที่ปรึกษา 100 ปี 4) วิศวกรการบินและอวกาศ 5) คนงานในอุตสาหกรรมก่อสร้างสีเขียว และ 6) ผู้ดูแล (Nesta, 2017)

แต่ยังมีกลุ่มอาชีพที่ยังคงเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานอยู่ นั่นคือ กลุ่มอาชีพที่อาศัยทักษะทางสังคมหรือทักษะความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็น อาชีพวิศวกรขาย (Sales Engineer) นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ อาชีพด้านสาธารณสุขและการศึกษา อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเทคโนโลยีดิจิทัล หรือแม้แต่อชีพวิศวกรเนื่องด้วยกลุ่มอาชีพเหล่านี้ต้องใช้ศิลปะในการตัดสินใจอย่างละเอียดอ่อนเกินกว่าที่ปัญญาประดิษฐ์จะทำได้ ตลาดแรงงานในปัจจุบันมีความต้องการทักษะใหม่ ๆ ที่สามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีได้ แรงงานที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานจะต้องเตรียมความพร้อมให้ตัวเองด้วยการพัฒนาทักษะสำคัญติดตัว ได้แก่ 1) Hard Skills ซึ่งเป็นทักษะที่ใช้ในการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ เป็นทักษะที่มีการเสริมสร้างเพื่อให้เกิดความชำนาญในการทำงาน และ 2) Soft Skill ซึ่งเป็นทักษะที่เครื่องจักรหรือเทคโนโลยีสารสนเทศไม่สามารถทำได้ดีเท่ามนุษย์ ได้แก่ การเจรจาต่อรอง และการดูแลเอาใจใส่กัน เทคโนโลยีจึงเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งที่พัฒนาขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์เท่านั้น (สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย, 2561) นอกจากนี้ทั้งสองทักษะข้างต้นแล้วยังต้องเพิ่มทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตเข้าไปอีกนั่นคือ Deep Soft Skills ซึ่งเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจข้อมูลที่มีปริมาณมาก แรงงานจำเป็นต้องมีความสามารถในการทำความเข้าใจข้อมูล เลือกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม รวมถึงมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะที่สำคัญในการทำมาหากินเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเกิดการปรับตัวให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (ฮัม ซินฮุง, 2561)

นักเศรษฐศาสตร์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ธนาคารโลกกล่าวว่า ประเทศไทยมีกำลังแรงงานในช่วงอายุ 15-65 ปี ราว 37 ล้านคน ปัญหาใหญ่ของผู้ประกอบการ คือ การขาดแรงงานที่มีทักษะการทำงานที่ตอบสนองความต้องการของผู้ว่าจ้าง ซึ่งโดยภาพรวมส่วนใหญ่ทำให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันถดถอยลงมาตั้งแต่ปี 2007 ค่าจ้างลดลงในทุกกลุ่มแรงงานและมีแนวโน้มเจ็บเหงามากกว่า 10 ปีแล้ว (ก่อนเริ่มนโยบายค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท) ซึ่งสวนทางกับตัวเลขการศึกษาของแรงงานไทยที่ดีขึ้นถ้าขึ้นตามจำนวนปีการศึกษา โดยประเทศไทยมีปริมาณแรงงานเข้าสู่ตลาดแรงงานจำนวนมากแต่ไม่มีทักษะการทำงานที่นายจ้างคาดหวัง ทำให้ต้องยอมรับค่าจ้างที่ต่ำกว่าระดับการศึกษาและออกไปอยู่ในภาคการผลิตที่ไม่เป็นทางการ ขณะที่แรงงานระดับล่างมากกว่าล้านคนว่างงานเป็นประจำอย่างน้อย 6 เดือนทุกปี เพราะขาดทักษะการทำงานที่นายจ้างต้องการเช่นกัน (ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์, 2559) การเตรียมความพร้อมให้กับแรงงานวัย 15 ปี ก่อนที่จะออกสู่ตลาดแรงงานจึงต้องมีการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะการทำงานแห่งอนาคตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับโดยเฉพาะนักเรียนที่จบจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดกลางสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนักเรียนกลุ่มใหญ่ ดังนั้น หลักสูตรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการใช้เป็นแนวทางในการนำไปสู่การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องบรรลุผล ดังนั้น การพัฒนาผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีทักษะการทำงานแห่งอนาคตก่อนก้าวออกสู่ตลาดแรงงานจึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและขยายโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาออกไปประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างหรือพนักงานในตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของหลักสูตร (ชวลิต ชูกำแหงม 2559; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2562; จิตติวิสุทธิ วิมุติปัญญา และคณะ 2563; สิทธิพล อาจอินทร์, 2563) หมายถึงมวลประสบการณ์ทั้งหลายซึ่งเป็นแนวทางสำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้ โดยมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูและสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งจะมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร มีนักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้หลากหลาย (Taba Hilda, 1962; Tyler, 1969; ปราโมทย์ จันทรวงศ์เรือง, 2548; ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ, 2556; ชาติชาย ม่วงปฐม, 2557; รุ่งทิวา จันทรพัฒน์วงษ์, 2557; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559; เตือนเพ็ญพร ชัยภักดี, 2563) ซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2525; J. G Saylor et al, 1981; Taba Hilda, 1962) การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง กระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรเสริมขึ้นมาใหม่เพื่อเป้าหมายสำคัญ คือ สร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาใช้ในการสร้างและทดสอบคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การปรับปรุงหลักสูตร

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร การประเมินหลักสูตร หมายถึงกระบวนการหรือชุดของกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตัดสินใจเกี่ยวกับประสิทธิผล หรือคุณค่าของผลผลิตของโครงการและการปรับเปลี่ยนหลักสูตรหรือการยกเลิกหลักสูตรตั้งนี้ (Ornstein & Hunkins, 1993; Worthen & Sanders, 1987; Oliva, 1982)

2. แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรเสริม

การพัฒนาหลักสูตรทั่วไปกับการพัฒนาหลักสูตรเสริมมีขั้นตอนหรือรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรที่เหมือนกัน ดังนั้นหลักสูตรเสริมมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร และขั้นที่ 4 การปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเสริม ผู้วิจัยสรุปได้ว่าหลักสูตรเสริม หมายถึงมวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างคุณลักษณะที่สำคัญควบคู่ไปกับการพัฒนาการคิดด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงหรือคล้ายจริงและเชื่อมโยงสิ่งที่ได้ปฏิบัติกับชีวิตประจำวันในบรรยากาศการเรียนที่มีความเคารพซึ่งกันและกัน มีความเสมอภาคกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการปฏิบัติและการประเมินในหลายมิติ

3. แนวคิดการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทักษะการทำงานแห่งอนาคต

เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมาย

สำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตาม (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระราชูปถัมภ์, 2553) ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการจัดการเรียนรู้ 2) กระบวนการเรียนรู้ 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 4) บทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะการทำงานแห่งอนาคต ดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐาน 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เป็นต้น

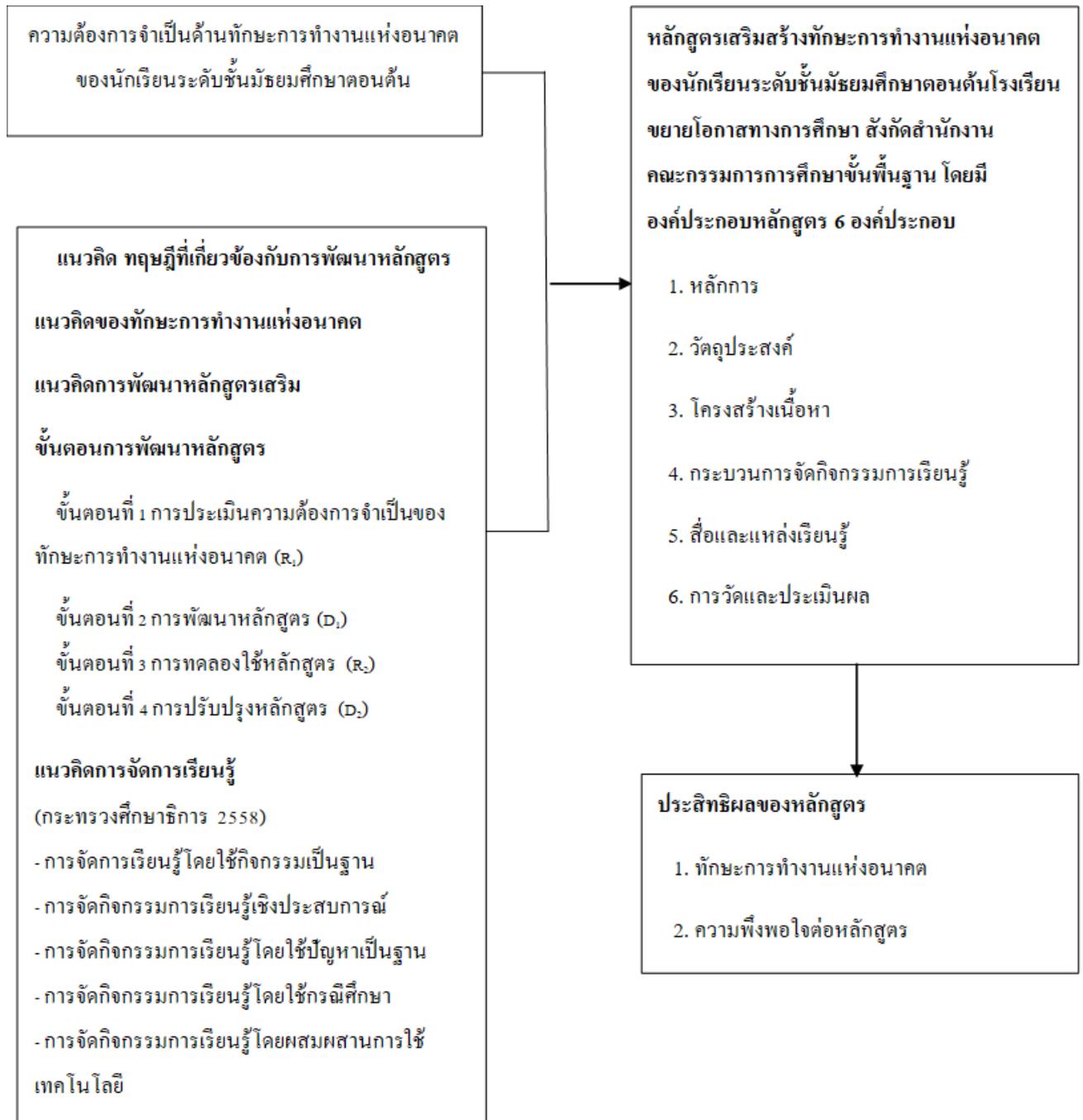
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานแห่งอนาคต

หมายถึง ความชัดเจนหรือความสามารถของบุคคลอาจเป็นทักษะด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม ที่สามารถสร้างได้จากการเรียนรู้ การสอนงาน การฝึกฝน การทำงานร่วมกัน เช่น ครูต้องมีทักษะการใช้คำถาม การนำเข้าสู่บทเรียน การใช้สื่อการสอน ส่วนนักเรียนมีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน การคิดคำนวณหรือทักษะทางสังคม (รัตนา ปฏิสนธิเจริญ, 2562) ทักษะการทำงานแห่งอนาคต (Future Skill) จำแนกไปในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attribute) ซึ่งเป็นลักษณะภายในที่ติดตัวของแต่ละบุคคล เช่น คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ หรือลักษณะที่วัดปริมาณได้น้อยแต่มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเป็นทักษะที่ฝังรากลึกอยู่ในความประพฤติ ทัศนคติ และค่านิยม รวมไปถึงทักษะ (Skill) และความสามารถของแต่ละบุคคล อาจเป็นทักษะเฉพาะสำหรับวิชาชีพ หรือทักษะในการทำงานที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้ แต่ก็ยังไม่ละทิ้งความรู้พื้นฐาน (Knowledge) ในชีวิตประจำวันที่ได้จากการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษาด้วยตนเอง หรือแม้แต่การเรียนรู้จากการทำงาน และเมื่อได้ทราบถึงเป้าหมายของการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของคนไทยและเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะที่พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการทำงานแห่งอนาคตของผู้เรียน

จากการสังเคราะห์ทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักวิชาการทั้งในไทยและต่างประเทศพบว่า พฤติกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการทำงานแห่งอนาคตจำนวนมากและมีพฤติกรรมที่แสดงถึงทักษะที่หลากหลาย จำนวน 15 ทักษะ ประกอบด้วย 1) ความเข้าใจและการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล 2) ความฉลาดทางสังคม 3) ความคิดนอกกรอบและความคิดในเชิงปรับตัว 4) ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง 5) ความคิดเชิงคอมพิวเตอร์ 6) ความเข้าใจในสื่อใหม่ 7) ความสามารถในการทำงานร่วมกันในสิ่งแวดล้อมเสมือน 8) ความสามารถในการนำเสนอและออกแบบงาน 9) ความสามารถในการบริหารการรับรู้ 10) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 11) ความเป็นผู้นำ 12) การสื่อสาร 13) ความเป็นพลเมือง 14) แก้ปัญหา และ 15) ความสามารถทางกายภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดโชติการาม จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 แบบประเมินทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth interviews) เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้การเก็บข้อมูลโดยการจดบันทึกและบันทึกเสียง นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปสร้างแบบสอบถามต่อไป

2. สอบถามความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความต้องการจำเป็นฯ มาสร้างหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. นำหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

5. ขออนุญาตความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

6. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประเมินทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากแบบประเมินฯ และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้สูตรของ ศิริชัย กาญจนวาสิ (2548) ดังนี้

$$S = \frac{100(Y-X)}{S}$$

$$S = \text{ร้อยละของพัฒนาการเรียนรู้}$$

F = คะแนนเต็ม

X= คะแนนความรู้และทักษะก่อนเรียน

Y= คะแนนความรู้และทักษะหลังเรียน

ส่วนเกณฑ์ให้ความหมายของคะแนนการพัฒนาการเรียนรู้ ผู้วิจัยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

0<x หมายถึง ไม่มีการพัฒนาการเรียนรู้

0≤x<40 หมายถึง มีการพัฒนาการเรียนรู้ในระดับพอใช้

40≤x≤60 หมายถึง มีการพัฒนาการเรียนรู้ในระดับค่อนข้างดี

X ≥ 60 หมายถึง มีการพัฒนาการเรียนรู้ในระดับดี

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า

1.1) ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ว่าจ้าง หรือผู้ประกอบการจำนวน 21 คน แบ่งเป็น 7 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ 1) ภาคอุตสาหกรรม 2) ภาคการเกษตร 3) การประมง 4) ค้าขายและธุรกิจ 5) งานบริการ 6) รับจ้างทั่วไป และ 7) อื่นๆ (อาชีพอิสระ) พบว่าภาพรวมผู้ว่าจ้างหรือผู้ประกอบการที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ตำแหน่งงานเป็นเจ้าของธุรกิจ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 สถานที่ทำงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตปริมณฑล จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 และมีลูกจ้างที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานประกอบการประเภทกลุ่มอาชีพงานบริการมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 21.74 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

(n=21)

ตัวแปร	กลุ่มอาชีพ														รวม	
	อุตสาหกรรม		เกษตร		ประมง		ค้าขาย		บริการ		รับจ้าง		อิสระ		จำนวน	%
เพศ	3	%	3	%	3	%	3	%	3	%	3	%	3	%	3	%
ชาย	2	66.67	1	33.33	1	33.33	1	33.33	-	-	2	66.67	-	-	7	33.33
หญิง	1	33.33	2	66.67	2	66.67	2	66.67	3	100	1	33.33	3	100	14	66.67
ตำแหน่งงาน																
เจ้าของ	-	-	3	100	-	-	3	100	1	33.33	3	100	2	66.67	13	61.90
ผู้จัดการ	-	-	-	-	3	100	-	-	1	33.33	-	-	-	33.33	4	19.04
หน.	3	100	-	-	-	-	-	-	1	33.33	-	-	1	-	4	19.04
บุคคล																
สถานที่ทำงาน																
กทม.	1	33.33	-	-	-	-	2	66.67	1	33.33	2	66.67	1	33.33	7	33.33
ตจว.	2	66.67	3	100	3	100	1	33.33	2	66.67	1	33.33	2	66.67	14	66.67
จำนวนลูกจ้าง																
	11	15.94	5	7.24	7	10.14	13	18.84	15	21.73	10	14.49	8	11.59	69	100

1.2) ผลการสัมภาษณ์ผู้ว่าจ้างหรือผู้ประกอบการเกี่ยวกับตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ของลูกจ้างแยกตามกลุ่มอาชีพ ดังนี้ 1) ภาคอุตสาหกรรม: พนักงานตรวจสอบสินค้า พนักงานแพ็คสินค้า พนักงานขับรถโฟล์คลิฟท์ 2) ภาคเกษตรกรรม: พนักงานขายทำหน้าที่ขายเมล็ดพันธุ์พืชผัก พนักงานขายอาหารสัตว์ พนักงานขายพันธุ์ไม้ทั้งหน้าร้านและออนไลน์ 3) การประมง: พนักงานขายลูกพันธุ์สัตว์น้ำทั้งหน้าร้านและ

ออนไลน์ พนักงานจับสัตว์น้ำของเรือประมง พนักงานขายอาหารทะเลแปรรูปทั้งหน้าร้านและออนไลน์ 4) ค้าขายและธุรกิจ: พนักงานขาย พนักงานบริการ 5) งานบริการ: พนักงานต้อนรับ พนักงานรักษาความปลอดภัย พนักงานขาย 6) รับจ้างทั่วไป: พนักงานฉีดพ่นยากำจัดปลวก พนักงานเคลื่อนย้ายและติดตั้งเฟอร์นิเจอร์ พนักงานทำความสะอาด 7) อื่นๆ (อาชีพอิสระ): พนักงานออกแบบงานและจัดเตรียมอุปกรณ์งานแต่งงานและถ่ายพิธีเวดดิ้ง พนักงานไลฟ์สดและจัดส่งสินค้า พนักงานทำขนม พนักงานจัดเรียงสินค้า พนักงานขายหน้าร้าน

1.3) ผลการสัมภาษณ์ผู้ว่าจ้างหรือผู้ประกอบการเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานที่จำแนกตามตำแหน่งงานมีดังนี้ 1) พนักงานตรวจสอบสินค้า: ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสารและประสานงาน ทักษะการตรวจสอบและวิเคราะห์ 2) พนักงานแพ็คสินค้า: ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะความละเอียดรอบคอบ ทักษะการจัดการเวลา ทักษะความเข้าใจกระบวนการทำงาน ทักษะความอดทนและยืดหยุ่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการใช้อุปกรณ์ 3) พนักงานขับรถโฟล์คลิฟท์: ทักษะด้านการขับขี่และการควบคุมรถโฟล์คลิฟท์ ทักษะการตรวจสอบสินค้า ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการปรับตัวและทำงานภายใต้แรงกดดัน ทักษะการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัย ทักษะการสื่อสาร ทักษะความรับผิดชอบและความมีวินัย 4) พนักงานขาย: ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทักษะการเจรจา ทักษะการให้บริการ ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ทักษะการกระตุ้นการขาย ทักษะการทำงานในที่ต่างๆ 5) ลูกจ้าง: ทักษะความรับผิดชอบสูง ทักษะด้านความอดทน ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการเข้าใจผู้อื่น ทักษะด้านไหวพริบและการปรับตัว 6) พนักงานต้อนรับในโรงแรม: ทักษะการให้บริการ ทักษะด้านความอดทน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทักษะด้านการสื่อสารที่ดี ทักษะด้านความกล้าเผชิญกับปัญหา 7) แม่ค้าออนไลน์: ทักษะด้านการควบคุมอารมณ์ ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะด้านความยืดหยุ่นในการทำงาน ทักษะด้านการเรียนรู้เร็ว

จากการสัมภาษณ์ผู้ว่าจ้างหรือผู้ประกอบการใน 7 กลุ่มอาชีพ พบว่า 5 ทักษะสำคัญที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคตที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด ได้แก่ 1) ความฉลาดทางสังคม 2) ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการปรับตัว 3) ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับสูง 4) ความคิดเชิงคอมพิวเตอร์ และ 5) ความสามารถในการทำงานร่วมกันในสภาพแวดล้อมเสมือน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจัดทำเป็น (ร่าง) หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ การยกย่องหลักสูตร การตรวจสอบความเหมาะสมความสอดคล้อง และการปรับปรุงหลักสูตร โดยการประเมินประสิทธิภาพของ (ร่าง) หลักสูตร ดังนี้

2.1 ผลการยกย่องหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการนำความต้องการจำเป็นตามความคิดเห็นที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็น (ร่าง) หลักสูตรประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้และ 6) การวัดและประเมินผล

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของ (ร่าง) หลักสูตร ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างหลักสูตร โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะการทำงานแห่งอนาคต โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน ตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัยกำหนดไว้เป็นผู้ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของการร่างหลักสูตร พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = .052)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

2.3 ผลการปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยนำผลการประเมินคุณภาพของ (ร่าง) หลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน มาปรับปรุงแก้ไข และนำ (ร่าง) หลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมตรวจสอบอีกครั้งรายละเอียดผลการประเมิน พบว่า 1) หลักการของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญให้ทบทวนคำซ้ำซ้อน และเลือกใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย 2) วัตถุประสงค์ควรสะท้อนภาพทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชัดเจนขึ้นและสอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่ได้รับขอบเขตของทักษะแต่ละด้าน 3) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสม มีการจัดแบ่งน้ำหนักเวลาการทำกิจกรรมตามลำดับความต้องการจำเป็นของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและเนื้อหาครอบคลุมครบถ้วน 4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสม 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ตรวจสอบสื่อและแหล่งเรียนรู้ก่อนที่จะนำไปใช้จริงเพื่อความปลอดภัย และเกิดประสิทธิผลมากที่สุด 6) การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่าควรเพิ่มเกณฑ์การวัดผลของใบงานให้ชัดเจนและเพิ่มแบบวัดพฤติกรรมร่วมเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อร่วมกิจกรรมจบสิ้นทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้และในแบบวัดความพึงพอใจควรปรับคำให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

3.1 ผลการประเมินทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนโดยมีนักเรียนที่เข้าร่วมทดสอบ จำนวน 30 คน พบว่า ทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมและหลังร่วมอยู่ในระดับสูง (ก่อนเข้าร่วม $\mu = 3.11$, $\sigma = 0.56$ หลังเข้าร่วม $\mu 4.01$, $\sigma = 0.38$)

3.2 ผลการประเมินคะแนนพัฒนาการ เมื่อพิจารณาคะแนนจากการประเมินทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยประเมินจากคะแนนพัฒนาการ เมื่อจำแนกตามระดับพัฒนาการ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาอยู่ในระดับค่อนข้างดี นักเรียนจำนวน 2 คน มีพัฒนาการอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 6.67 และมีนักเรียน จำนวน 5 คน มีค่าคะแนนพัฒนาการในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 16.67

3.3 ผลการประเมินความพึงพอใจกิจกรรมเสริมทักษะการทำงานแห่งอนาคตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในชั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการทำงานแห่งอนาคตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจในแต่ละด้านเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ 3.51 (ระดับมาก) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อหลักสูตรการพัฒนาทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(n=30)				
ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลค่า
1.	วัตถุประสงค์มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.20	.714	มาก
2.	กิจกรรมน่าสนใจ สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.53	.507	มากที่สุด
3.	ลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมจากง่ายไปหายาก	4.34	.721	มาก
4.	กิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม	4.70	.466	มากที่สุด
5.	บรรยากาศของการเข้าร่วมกิจกรรม สนุกสนาน ได้ความรู้	4.80	.407	มากที่สุด
6.	ระยะเวลา/ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสมไม่น่าเบื่อ	4.57	.568	มากที่สุด
7.	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมจัดหาได้ง่าย ใช้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์	4.43	.679	มาก
8.	กิจกรรมค่ายบูรณาการ 5 ทักษะ	4.73	.450	มากที่สุด
9.	วิทยากรและผู้ช่วยวิทยากร	4.83	.379	มากที่สุด
10.	ประโยชน์ของการจัดกิจกรรม	4.83	.379	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.60	.261	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่อกิจกรรมเสริมทักษะการทำงานแห่งอนาคตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .261)

3.4 ผลการปรับปรุงหลักสูตร จากการทดลองใช้หลักสูตรครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรเสริมเพื่อทักษะการทำงานแห่งอนาคตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพมากขึ้น ดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตรปรับปรุง ให้เขียนเป้าหมายหลักก่อนแล้วปรับเรียงลำดับใหม่ 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ให้เขียนวัตถุประสงค์หลักเป็นความเรียง 3) โครงสร้างเนื้อหาและเวลา ให้ปรับเนื้อหาลดลงเพื่อให้เหมาะสมกับเวลา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เพิ่มใบความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจทุกองค์ประกอบ 5) สื่อและอุปกรณ์ ให้เพิ่มสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่จริงในโรงเรียนและชุมชน 6) การวัดและประเมินผล ให้มีการปรับแบบประเมินทักษะการทำงานแห่งอนาคตให้ครอบคลุมกับเนื้อหา หลังจากดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรแล้ว ได้หลักสูตรเสริมทักษะการทำงานแห่งอนาคตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับสมบูรณ์)

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ทักษะการทำงานในอนาคตที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความฉลาดทางสังคม 2) ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการปรับตัว 3) ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับสูง 4) ความคิดเชิงคอมพิวเตอร์ 5) ความสามารถในการทำงานร่วมกันในสภาพแวดล้อมเสมือนตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของ Thailand Development Research Institute (2013) ที่กล่าวว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้กลายเป็นแนวคิดและข้อเสนอเชิงนโยบายที่องค์กรต่างๆทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนหลายแห่งทั่วโลกมีการนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเรียนและท่องจำเนื้อหาในสาระวิชาหลักไม่เพียงพออีกต่อไปในการดำรงชีวิตและการทำงานในโลกศตวรรษใหม่ภายใต้ความท้าทายใหม่ และควร

เสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็น เช่น ทักษะในการคิดขั้นสูง ทักษะในการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสารควบคู่กับเนื้อหาในสาระวิชาหลักและความรู้อื่นที่สำคัญในศตวรรษที่ 21

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า หลักสูตรฯ มีความเหมาะสมจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสมทางด้านเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ และระยะเวลา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สมบูรณ์สอดคล้องกับวิสัย ทัศน์ใหญ่ (2554) ที่ได้กล่าวถึง ขั้นตอนหลัก ๆ ในการสร้างหลักสูตร ดังนี้ 1) สำรวจความต้องการจำเป็นหรือข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาสู่การเขียนโครงสร้างหลักสูตรซึ่งต้องพิจารณาความต้องการของผู้เรียนและสภาพสังคมในปัจจุบัน ความต้องการจำเป็นหรือข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้จะได้อาจมาจากงานเอกสารงานวิจัยรวมถึงการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) ทำโครงสร้างของหลักสูตร กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอนและประเมินผลผู้เรียน จากนั้นจึงดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินโครงสร้างหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร ดำเนินการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร และดำเนินการให้ผู้เรียนทดลองใช้ 4) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และ 5) การติดตามผลเพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า 1) ผลการประเมินทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนโดยมีนักเรียนที่เข้าร่วมทดสอบ จำนวน 30 คน พบว่าทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้านมีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมและหลังร่วมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 หลักสูตรที่สร้างขึ้นสามารถพัฒนาการทำงานของนักเรียนได้จริงนั้นอาจมีผลมาจากการบริหารจัดการหลักสูตรนั้นจัดการโดยผู้บริหารที่เป็นผู้วิจัยเองซึ่งมีข้อได้เปรียบหลายด้าน ดังนี้ 1) สามารถกำหนดโครงสร้างเนื้อหาและเวลาที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของนักเรียน ผู้ประกอบการ และตลาดโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง 2) มีการออกแบบกิจกรรมหลักสูตรและค่ายบูรณาการ 5 ทักษะ ที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ มีจุดเด่นที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคมและวัยของผู้เรียน 3) มีการใช้สื่อที่น่าสนใจและแหล่งเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงง่าย 4) มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ประเด็นที่ 2 คือ สาเหตุที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินทักษะชีวิตหลังการทดลองเพิ่มขึ้นอาจเป็นผลเนื่องมาจากการทดสอบก่อนเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนอาจจำข้อสอบที่ได้ทำในครั้งแรกได้และเมื่อทำการทดสอบอีกครั้งส่งผลให้มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องของผลกระทบจากการทดสอบ (Testing Effect) (Fraenkel & Wallen, 2008) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่แสดงถึงการที่นักเรียนได้รับการทดสอบในเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งแล้วสามารถระลึกหรือจดจำเนื้อหานั้นได้ เมื่อทดสอบอีกครั้งในช่วงระยะเวลาที่ห่างกัน นักเรียนที่ผ่านการทดสอบแล้วอาจมีความสามารถในการจดจำเนื้อหาได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้ผ่านการทดสอบ 3.2) การประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรเป็นขั้นตอนตามหลักการที่สอดคล้องกับทักษะการทำงานในอนาคตซึ่งมีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ได้แก่ การบรรยาย การชมวีดิทัศน์ การระดมสมอง การอภิปราย การใช้ใบงาน การวัดและประเมินผลในการทำกิจกรรมอย่างหลากหลายซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา กิรติจำเริญ และเจษฎา กิตติสุนทร (2560) ที่ด้านความพึงพอใจของนักศึกษาจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ Big Five Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชัย ช้วนนา, ธารทิพย์ ช้วนนา และ เลเกีย เขียวดี (2559) เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยคือ หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ที่มีคุณภาพระดับมากที่สุด ดังนี้

1. ชื่อหลักสูตร
2. หลักการของหลักสูตร
3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
4. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร แบ่งหน่วยการเรียนรู้ออกเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้
 - 1) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความฉลาดทางสังคม
 - 2) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความคิดนอกกรอบและความคิดในเชิงปรับตัว
 - 3) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ความสามารถในการทำงานร่วมกันในสิ่งแวดล้อมเสมือน
 - 4) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การทำความเข้าใจข้อมูลระดับสูง
 - 5) หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ความคิดเชิงคอมพิวเตอร์
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมไว้ 3 ขั้นตอน คือ
 - ขั้นเกริ่นนำ ขั้นดำเนินกิจกรรม และขั้นสรุป ดังนี้
 - 1) ขั้นเกริ่นนำ เป็นขั้นที่กระตุ้นความรู้สึกที่น่าสนใจเพื่อนำเข้าสู่กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันโดยครู ชี้แจงเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้
 - 2) ขั้นดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นที่นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดให้เพื่อหาคำตอบ และนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในชั้นเรียนหรือแต่ละกลุ่ม
 - 3) ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้จากเรื่องที่เรียน ประเมินแนวทางที่เหมาะสม และร่วมกันบอกแนวคิดแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในอนาคต
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้
7. แนวทางการวัดและประเมินผล

สรุป

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ว่าจ้างหรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (66.67%) และเจ้าของธุรกิจ (61.90%) โดยธุรกิจส่วนใหญ่เป็นประเภทบริการ และมีพนักงานที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนมากที่สุด (15 คน) ผู้ว่าจ้างเห็นว่า ทักษะที่จำเป็นสำหรับพนักงานในอนาคต ได้แก่ การปรับตัว, ทักษะ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ, การคิดซับซ้อน และแก้ปัญหา, การใช้คอมพิวเตอร์, และการทำงานเป็นทีม อย่างไรก็ตาม พนักงานยังขาดทักษะที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ และต้องการการฝึกฝนเพิ่มเติม การทำงานต้องการบุคลากรที่มีความสามารถหลากหลายในการแก้ปัญหาและพัฒนางาน สถานศึกษาควรเน้น พัฒนาทักษะการทำงานแห่งอนาคต เช่น การทำงานร่วมกัน การใช้เทคโนโลยี และการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของทักษะการทำงานแห่งอนาคตเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน พบว่า ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านความฉลาดทางสังคมเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นต้องการมากที่สุด ดังนั้น จึงควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยสอดแทรกอยู่ในเนื้อหาวิชาหรือเป็นกิจกรรมเสริมที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายหรืออัตลักษณ์ของหลักสูตร และควรให้มีความต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ยั่งยืนเพื่อให้นักเรียนได้เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลการสร้างหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การใช้แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case Study) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผสมผสานเทคโนโลยี (Blended Technology) จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดทักษะตามที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้น จึงควรจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนและครูผู้สอนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดต่อสื่อสารกันผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมการใช้งานและส่งเสริมให้ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือหลักในการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความชำนาญและสามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่วทั้งในการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิตของนักเรียน

1.3 ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาประสิทธิผลหลักสูตรฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีค่าคะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ฉะนั้นจะเห็นได้ว่านักเรียนเกิดทักษะมากขึ้นและสามารถปฏิบัติได้จริงจากการทำกิจกรรมร่วมกัน จึงควรจัดให้มีกิจกรรมดังกล่าวเพื่อเสริมทักษะให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยเมื่อนักเรียนไปใช้ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรมมากขึ้นกว่าที่กำหนดไว้เดิม และให้ความสำคัญกับหัวข้อความฉลาดทางสังคมและด้านความสามารถในการทำงานร่วมกันในสิ่งแวดล้อมเสมือนที่มีค่าคะแนนพฤติกรรมสูงกว่าหัวข้ออื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการจำเป็นของทักษะการทำงานแห่งอนาคตทักษะอื่นๆ ตามความเปลี่ยนแปลงของวิวัฒนาการเพื่อพัฒนานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนำไปพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับองค์ประกอบที่ศึกษาเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบของทักษะการทำงานแห่งอนาคตเพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบใหม่ๆและนำไปพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับองค์ประกอบที่ศึกษาเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชัย ช้วนนา, ธารทิพย์ ช้วนนา และเลเกีย เขียวดี. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสศ.).
- จิตติวิสุทธิ วิมุตติปัญญา, & คณะ. (2563). การพัฒนาหลักสูตร Curriculum Development. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ขวลิต ชูกำแพง. (2559). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแนวคิดและกระบวนการ (Curriculum Research and Development) สุทธิรัตน์. (2559). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (Vol. 5). กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.
- ชาติชาย ม่วงปฐม. (2557). การพัฒนาหลักสูตร. (เอกสารประกอบการสอน). อุตรธานี: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์. (2559). เสวนาเดินทางการศึกษาไทยอย่างไรให้ตอบโจทย์ “Thailand Economy 4.0” จากมุมมองนักเศรษฐศาสตร์การศึกษารุ่นใหม่. . Retrieved from <https://www.isranews.org/thaireform-other-news/48415-skilled-labor.html>
- เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี. (2563). เอกสารการสอนรายวิชา5002504การพัฒนาหลักสูตร.(เอกสารประกอบการสอน). ชัยภูมิ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ปราโมทย์ จันท์เรือง. (2548). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักการและแนวทางการพัฒนาหลักสูตร. ลพบุรี: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พัชรี สร้อยสกุล. (2559). การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก. บัณฑิตวิทยาลัยสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2562). หลักคิด : การจัดการหลักสูตรและการสอน (Vol. 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระราชูปถัมภ์. (2553). คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เทียนวัฒนาพริ้นติ้ง.
- แมนพาวเวอร์กรุ๊ป. (2562). ประเทศไทย ชูการพัฒนาทักษะแรงงาน-การศึกษารับการแข่งขันตลาดโลก. Retrieved from <https://www.brandbuffet.in.th/2019/03/manpower-group/>
- รัตนา ปฏิสนธิเจริญ. (2562). การเสริมสร้างทักษะการทำงานแห่งอนาคตสำหรับนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ. บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงศ์. (2557a). การพัฒนาหลักสูตร. (เอกสารประกอบการสอน). คณะครุศาสตร์. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- วาสนา กิรติจำเริญ และเจษฎา กิตติสุนทร. (2559). การศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษารายวิชาการออกแบบและการจัดการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Big Five Learning. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). พัฒนาหลักสูตรและการสอน – มิติใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท อาร์แอนด์ปริ้นท์จำกัด.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล, & คณะ. (2556). หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). การวิจัยและการวัดผลทางการศึกษา. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย. (2561). การคาดการณ์เทคโนโลยีและนวัตกรรมในอนาคต. นิตยสาร TMA 9 (32) (มกราคม - มีนาคม 2561), 6 - 7.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2563). การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development) (Vol. 5). ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฮัม ซินฮุง. (2561). จุฬาฯ จับมือมหาวิทยาลัยระดับโลก วิเคราะห์ทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารและคนทำงานในอนาคต. Retrieved from <https://thestandard.co/flagship-summit-2018- skills-for-the-future/>
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2008). *How to design and evaluate research in education* (7th ed.). McGraw-Hill.
- Saylor, J. G., Alexander, W. M., & Lewis, A. J. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning* (4th ed.). Holt, Rinehart and Winston.
- Nesta. (2017). Six jobs for 2030. Retrieved from <https://www.nesta.org.uk/feature/six-jobs-2030>
- Oliva, P. F. (1982). *Developing the curriculum*. Boston: Little Brown.
- Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (1993). *Curriculum Foundations Principles and Issues*. Boston: Allynand Bacon.
- Taba Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. . New York: Harcourt, Brace, & World.
- Thailand Development Research Institute. (2013). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในนโยบายการศึกษา*. Thailand Development Research Institute.
- Tyler, R. W. (1969). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- Worthen, B. R., & Sanders, J. R. (1987). *Educational Evaluation: Alternative Approaches And Practical Guideline*. New York: Longman Inc.